

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 3 frt. 50 kr., egy hétre 1 frt.
Mojjolexi mindennap,
vasárnap kivételével.

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.
Kiadó tulajdonos:
Kutasi Imre.

Szerkesztőség: Nagy-Hatvan-utca 1564. sz. Dr. Dusóczy h. s.
Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly ház
Hirdetések a legmérsékeltébb árszámitás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Az a szabadelvűség!

Debreczen, szept. 8

(a. e.) Nemzetünket egyik leginkább jellemzett sajátságunk a multban: a nyilt-szivűség, bátor szókimondás és egyenes-lelkűség volt. Ma mintha teljesen kieseréltek volna bennünket s a valódi magyar jellem már kihalt volna. A politikai élet valódi vásárpiacl lett; alakoskodás, nagyképűsködés, léhaság lettek jellemző vonásaink s mindezt egyéb hangzatos jelszavak közt úgy nevezik, hogy „szabadelvűség“

Ez a jelentőségében oly fenséges, kétes magántörekvésektől ment elv a legtöbbnél a kilincselő stréberkedésnek lett a jelszava. És a mig ez a förtelmes átalakulása a „szabadelvűség“ értelmének csak a honatyáknál volt észlelhető, nem bírt oly fontos jelentőséggel, mint ma, mikor az már a falusi csósznek is lépcsőül szolgál, mely egyedül vezet az üdvözülés kapujához.

Tény, hogy azok s csakis azok boldogulnak ma, a kik meg tudnak alkudni szépen, ügyesen az elvekre meg a szabadságra is. A kik elismerik és hirdetik, hogy minden úgy van jól, ahogy a kormány intézi és hogy a miniszterek meg az ő cselédjeik nagy, dicső, páratlan férfiak. A ki ezt nem teszi, azt üldözik és

nyomják, az megérzi a hatalom és klikjének vaskezét, mely utjába akad mindeütt, ahol boldogulását, megélhetését, kenyérét keresi.

Az innoctól a szállítóig, az iparostól a vállalkozóig, minden kigondolható foglalkozásu ember érzi az e rendszer zsoldjában állók közvetett s közvetlen ütéseit, — valamint viszont rendkívül sokan élvezik jókedvű adakozásának gyümölcseit.

De azért az emberek egymást ámitják politikai „elveik“ szabadságával s egymás előtt erősítetik egyéni meggyőződésük tisztaságát, habár alig akad közülök csak egyetlenegy is, ki önmagával számolva, be nem látná, hogy gondolatai leplezettek, beszéde pedig — hazug.

Soha elnyomottabb nem volt az egyéni meggyőződés, mint éppen a mai ugynevezett szabadelvűségnek a pressziója alatt. Mikor fegyverrel, börtönnel és rabláncz-czal igyekeztek összetörni idegen elemek a magyar nemzet önéretét, akkor inkább a börtönt választotta még az egyszerű paraszt is, mert urainak példáján tanult erős lenni s álláspontját nem volt képes megrendíteni még az a konc sem, melyért ma alázattal hajlongnak azok, kiknek lelkére és eszére kellene leginkább támaszkodnia a magyar népnek.

A „szabadelvű“ rendszer alatt kép-

zódött lassankint, a viszonyok alakulása nyomán ez a büntenger, mely a magyar politikai életben már jegecedni kezd s rettenetes irtó háboru kellene a hhoz, hogy ennek a szennyes alakulásnak minden piszka lemosható legyen.

Különben a mai rendszer, s a szabadelvűség hazug köpönyege azoknak is terhes már, kik azt viselni kezdték s még ma is viselik — s a magánéletbe is betolakodott politikai ledérség annak is undorítóvá lesz, a ki abban egyideig inyenczkedett.

Azért hihetetlen, hogy hova-előbb kísérletet ne tegyenek az elvesztett erkölcsi alap visszaállítására, mert a sülyedés, az elfajulás, melynek ma oly számtalan jelenségeit látjuk, nem lehet hogy tovább is fenntarthassa magát. Meg kell s meg fognak változni azok a szerencsétlen viszonyok, melyek mellett épen az a párt tiporja lábbal a nemzeti érzületet, jogot és a szabadelvűséget, mely azt arcátlan vakmerőséggel jelszónak zászlójára tüzte. Ezen pártnak a bukása ki nem kerülhető, s csak ha ez megtörtént, remélhető lesz ismét, hogy a magyarnak jövője is van.

— **A király a hadgyakorlatokon.** Leitmeritzből a király tegnap reggel 3/8 órakor a lakosság lelkes ovációi közt oda érkezett. Délelőt a testületek tisztelgését fogadta, sajná-

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Gyermek históriák.

I. Az első osztály.

Terenczet föladták az iskolába.

Ki van rá mondva a szentencia, mely is hangzik a következőképen:

Hélet.

Szegedi Ferencz tankötelesnek találtaván, elítéltetik 12 esztendeig tartó kényszermunkára, melyet a legközelebbi kerületi taposó malomban (községi elemi népiskola) fog megkezdeni.

Indokok.

Szegedi Ferencz hat esztendőn át vétkezett a társadalom legszentebb törvénye ellen: lepta a napot. Henyél, mig mások dolgozt k. A társadalom sarkalatos elve lévén, hogy: aki nem dolgozik, az ne is egyék. Szegedi Ferencz pedig nagy hajlandóságot mutat az evésre, azért szükséges volt a munkára kényszeríteni.

Jelen ítélet el en nincs ajpellata.

Az apa könnyedén veszi fel a dolgot. Maga is rabviselt ember, végig taposó a szuszi-malomban az egész kurzust. Ha neki nem ártott, a gyerek is elviselheti. (Okelme persze nem látja magán az iskola nyomait, pedig egész életében viseli; mert az a rab, ki sokáig hurcozt lánczot, ha kiszabadul is, k a s z á l a lábával.)

Az anya azonban sokkal nehezebben nyugszik meg. Sejtő szive megsugja, hogy kis buksija immáron nem egészen az övé.

Hát Ferencz, az érdekelt fél, hogyan fogja fel a dolgot, mit szól az iskola-ugyhöz? Fogalma sincs, hogy mi történt vele. Az összes aggodalma ez egy dolog körül forog:

Ki gombolja be majd a nadrágomat?

Máskülömben oda se néz a bajnak. — Volna

csak csikó, akit először fognak hámba, majd rug-kapálna. De így, hogy csak kis ostoba emberfi, gondatlanul tekint a jövőbe. Még az új táskát is fel-fel próbálja, hogyan illik a hátára, még örül is neki, még el is dicsekszik vele.

Hej Ferkó, fiam csak tudnád, hogy a kol-dus tarisznya milyen nehéz, mennyire lehuzza a szegény kéregető vállát; hát még ez az iskolatáska mennyivel több nyomoruságot foglal magában és hogy ez a teher minden lépten-nyomon szaporodik, észre se veszed, honnan és azt se tudod, kitől. Ha te mindezt tudnád, majd ledobnád azt a táskát a hátadról és nem dicsekednél vele a többi pajtások előtt.

Hanem hát Ferkó egy buta kis fiu. Eddig a tudatlanság paradicsomában élt, csak most készítik utra a tudás sivatagába. Még most honnan tudjon valamit. De majd megtanulja nem sokára, hogy a tudás gyümölcse, amibe Éva harapott, és melybe azóta minden embernek harapnia kell, hogy ez a gyümölcs az a bizonyos savanyu alma.

Ferencz ugrál csak még ma vigan. Holnap iskolába megyünk.

*

Az apa kézen fogja Ferenczet, elkíséri az iskolába, oda vezeti az osztályba és azután ott hagyja.

Ferencz csak bámul maga elé. Mennyi gyerek, milyen zsongás. És micsoda különös légkör ez, olyan különös, soha sem érzett nyomasztó levegő.

Ez az iskola szaga.

A többi osztálybeli gyerekek vigan szaladgálnak, tolokodnak, lökdösődnek. Ezek a kis fegyverek mar hozzászórtak a taposó malom falaihoz, ismerik a fegyelmi szabályokat.

Ferencz tájékozatlanul áll ott. Senkit se

ismer. Nem is szól senkihez. Tászkáját se meri letenni. Még tán haza se gondol az édes anyjára, a kis testvékére, kik most egyedül vannak.

Egyszerre csak nyilik az ajtó. Jön egy bácsi, nyilván a tanító, mert nagyon komoly és látszik rajta, hogy tekintélyt akar szerezni magának. A gyerekek még csendesebben meghúzódnak. A tanító ur egyet-kettőt köhint, félresimitja a bajuszát, helyre igazítja a kézelőjét, azután megkezdődik az iskolázás.

— A kinek a nevét felolvassom, az álljon fel. Sorjában felkelnek a fiuk, amint nevükön szólítják. Mindegyik megkapja a maga allandó helyét.

— Szegedi Ferencz!

Semmi válasz. Ferencz meg se mozdul.

— Szegedi! Melyik az a Szegedi Ferencz? Kérdi a tanító bácsi egyre türelmetlenebbül.

Ferencz végre magához tér, hogy mégis ő az a Szegedi. Föláll.

— Te vagy az, te kis buksi? Hát a nevedet se tudod?

Hát persze hogy nem tudja, mikor őt eddig csak Ferkónek hívták. Hallotta ő azt sokszor, el is mondogatta, ha kérdezték, hogy Szegedi Ferencz a neve, de hogy csakugyan annak hívják, most kezd annak a tudatára jönni.

Olyan furesán hangzik, mikor a többi társai úgy szólítják Szegedi. Nehezen esik hozzá szokni.

Ugy van ez Ferencz öcsém. Vége a gyermekségnek. Nem vagy már Ferike, hanem Szegedi Ferencz vagy. Egyszeribe ember lettél; neved van és megkívánják tőled, hogy ennek a névnek becsületet szerezz.

Az, akinek még mindig Ferike vagy, a jó édes anya türelmetlenül várja sz iskolásnak hazatértét. Hiszen tudja, hogy jó helyt van, tudja,

latát fejezte ki a polgármesternek, hogy nem tölthet itt hosszabb időt és élénk érdeklődéssel kérdezősködött a város viszonyai felől. — A király, mihelyt Leitmeritzbe érkezett, a gyakorlótérre ment. Nagy feltűnést kelt, hogy azokat a fekete-vörös-arany díszítéseket, melyekkel Thun gróf helytartó és Croy herceg nem volt megelégedve, eltávolították. — Ő felsége pécsi utazásának programját már hivatalosan megállapították. Darány állomásra 12-én reggel 8 órakor érkezik, a hol a hadtestparancsnok és a somogy-megyei hatóságok fejei fogadják. A lovas hadosztály megsejtelése után Pécsre utazik, a hol a miniszterelnök és a hatóságok képviselői fogadják. Délután 2 órakor a király a püspököt, a papságot, Baranyamegye küldöttségét és a városi képviselőket fogadja. Este fátylasmenet lesz és szerenád és fél hétkor ebéd. Szeptember 13-án a 31. gyalogsági hadosztályt, 14-én a honvédszerepeket szemléli meg a király. Mindkét napon udvari ebéd. A király este 7 óra 51 perczkor utazik Bécsbe udvari vonaton.

— **Szoborleplezés hatósági közreműködéssel.** A pánszlávok „szoborleplezési ünnep“-e, a melyet Mudrony kezdeményezésére tegnap tartottak meg Szencen Nyitramegyében, nem folyt le olyan simán, mint a hogy a rendezők hitték. A pánszlávok ugyanis Hurbán szobrának leplezését akarták felhasználni egy újabb pánszláv mozgalom megindítására; a hatóság azonban ennek nesztét vette és ezért a nyitramegyei alispán rendelkezése hatósági közegek leplezték le a szobrot, miután előbb megvizsgálták, hogy a szobron nincs-e valami magyarellenes felírás. A megvizsgálással az alispán a szenczi szolgabíró bízta meg.

— **Bethlen miniszter a bolgár kiállításon.** Filippopolból jelentik táviratban: Lukács Béla kereskedelemügyi és Bethlen András gróf földművelésügyi miniszter meleg hangú üdvözlő iratot küldtek Natsovics bolgár pénzügyminiszternek, a filippopoli kiállítás elnökének, a kiállítás megnyitása alkalmából. A miniszterek megköszönik a megnyitó ünnepre való meghívásukat a Bethlen miniszter egyúttal megígéri, hogy még e hónapban meg fogja látogatni a kiállítást. A miniszter valószínűleg az udvari vendége lesz.

hogy így kell ennek lennie, mégis aggódik az anyai szív.

Olyan üres a ház nála nélkül. Vidám csevegése nem hangzik. Mindenütt csak az ő hiánya látszik. Az édes anya nem is állja már sokáig a magányosságot. Kiáll a ház elé, ott várja az ő iskolását.

Négy óra. Zsivaj hallik az utcán. Jönnek a gyermekek. A nagyobbak pajkoskodnak, kergézőznek, a kisebbek meghunyászkodva hallagnak.

Ferencz is előtűnik. Meglátja az édes anyját. Kiválik a sorból. Előbb haboz, de aztán egyszerre csak oda rohan s édes anyja ölébe rejt az arcát.

Az pedig kimondhatatlan érzéstől áthatva, nem tudja, sirjon-e, nevesse-e. Büszke, hogy már neki iskolás gyermeke van, és aggódik, hogy menyit baj, bantódás érheti, mikor anyai kezével nem óvhatja.

— Mit tanult az iskolában Ferikém? Ehes vagy kicsikém? Mit mondott a tanító bácsi? Mit akarsz uzsonnára?

És Ferencznek ott a kezében a piros alma. Bele is harap, csak akkor jut eszébe, hogy a táskát még le se vetette.

És Szegedi Ferencz mindennap eljár az iskolába. A tudás savanyu almájába nem csak bele kell harapni, meg kell azt rágni csokánostul együtt, le is kell nyelni, sőt meg is kell emészteni.

Az otthon vidor gyerekek, kinek vidám csevegésétől hangzik a ház, az iskolában eleinte méla, hallgatag. A tanításra se figyel. Rajta is kapja a tanító bácsi. Ő a tanító bácsi figyel, mikor az a legügyesebb tanító bácsi, aki leg hamarabb rajtakapja a gyermeket a figyelmetlenségben.

— Szegedi, hány ablak van a ti szobálok.

Szegedi nem tud megfelelni.

— **Szerbia pénzügyei.** A Szerbia pénzügyeit megvizsgáló bizottság megállapította: 1. Hogy a Passics kormány a skupstina által a hadsereg részére megszavazott tíz milliót más célokra költötte el. — 2. Az adóhátralék nyolcz millió. — 3. A ki nem fizetett számlák öt milliót tesznek ki. — 4. A kibocsátott Trésorbonok összege négy és fél millió. — 5. A bankokkal szemben való tartozások közel három milliót tesznek ki. Stojanovic pénzügyér mindamellett reményli, hogy már hat hónap alatt orvosolni fogja a pénzügyi bajokat.

A törvényhatóságok és a mezőgazdaság.

— Két cikk. —

II.

(K.) A mezőgazdasági tárgyú törvényhatósági szabályrendeletekhez számíthatók még a legeltetési, a husvágási és a hagyrendészeti szabályrendeletek is.

Körülbelül az említett kérdésekre vonatkozó közigazgatási anyagot sikerült a törvényhatóságoknak kötelező formába öntetni.

Meg kell azonban az igazság kedvéért megjegyeznünk, hogy nem tisztán a törvényhatóságok szabályalkotó működésén múlt, ha tovább nem fejthették a gazdasági téren autonóm tevékenységüket. Egy igen határozottanul, homályosan körvonalazott, egy-két év óta mindinkább érvényesülő felfogás utját állta ennek és igen sok törvényhatósági szabályrendeletet nem nyert korhatósági megerősítést.

Egész sora lett közzétéve a belügyminiszteri intézkedéseknek, amelyek mint bizonyos törvényhatósági szabályrendeletek nem voltak megerősíthetők, — mert magánjogi dolgokat vettek szabályozás alá.

Ez a felfogás nézetünk szerint ily, általánosan kimonva sem indokolható eléggé.

A törvényhatósági szabályrendeleteket ugyan is úgy a todomány, mint a bírósági gyakorlat magánjogi jogforrásokat ismerte el. Másrészt teljességgel sem áll az, hogy már megerősített szabályrendeletek ne tartalmaznának magánjogszabályokra vonatkozó intézkedéseket. A szabályrendeletek intézkedési köre tehát nem a szerint ítéendő meg, hogy valamely szabályozás alá ve-

endő kérdés magánjogi-e vagy nem, hanem a szerint hogy a szabályozás alkalmas-e a dolog természetére szerint a közigazgatás általi végrehajtásra, vagy pedig jobb a szabályozástól eltekinteni s minden egyes konkrét esetet a bírósági eldöntésre bízni.

A mezei rendőrséget szabályozó törvényhatósági szabálytendelethez legnagyobb része azért nem lett megörösítve, mert pl. a legeltetési kérdéseknél, magánjogszabályokat vettek szabályozás alá. E tekintetben azon sajátságos állapot jött létre hazánkban, hogy pl. az erdélyi vármegyékben, melyek mezőgazdasági és mezőrendőrségi szabályait a múlt évtized közepéig megalkották, törvényhatósági statumokkal vannak szabályozva oly dolgok, melyek szabályozása később sok, Királyhagón inueni vármegyének, nem engedtetett meg. Sőt arra is volt eset, hogy egyik másik vármegye ily már jóváhagyott statutumát jelentéktelenül módosítván, újra jóváhagyás alá bocsájtotta, a jóváhagyást azonban nem nyerte el.

Ez állapotnak káros befolyását egységes jogfejlődésünkre és jogbiztonságunkra, azt hisszük, fölösleges bővebben kommentálni.

Mindenesetre itt az ideje, hogy a törvényhozás vegye rendelkezés alá úgy a még függő, hint a mezőgazdasággal kapcsolatos már törvényhatóságilag szabályozott kérdéseket.

Mert nagyon jól tudjuk, hogy a már kész szabályoknak sincs sok haszna. Ha törvényhatósági szabályrendeleteink nem volnának csak papíron, be lenne már fásítva az egész ország, minden községnek lenne falkolája, szép marhaállománya, nem pusztitnának a káros rovarok. Pedig tudjuk hogy nincs úgy.

A vármegyék szabályalkotási tevékenysége tehát eddig nem sokat használt a mezőgazdasági érdekeknek. Jóakarattal megtrt a végrehajtásra szükséges eszközök elégtelenségén.

Az új adminisztratív reform gondoskodni fog a kellő adminisztratív szakérőkről, a megalkotandó mezőrendőri törvény pozitív jogszabályokról, a melyek végrehajtása a központi kormány folytonos ellenőrzése alatt fog állani.

A törvényhatósági szabályrendelet alkotási tevékenységének azonban ez után is nagy tér marad. A mezőgazdasági, az adminisztrációval kapcsolatos, hatósági intézést kívánó kérdések igen nagy része nem tehető országosan egyönte-

nem tréfaság ám. A K egyike a legnehezebb betűknek.

De még az i-t sem ismerte jóformán, mikorra már egyébként nagy haladást tett a tapasztalati tudományban. Két hét se telt bele mikor már tudta, hogy a napok sem egy formák és legszebb és legnagyobb nap a csütörtök, meg a vasárnap, mert akkor nem kell iskolába menni.

Hát tudta volna ezt valaha, hogyha nem jár az iskolába?

II. Két módszer.

A Pista és Gyurka odakin játszik a folyosón. Egyszer csak megüti a Gyurka a Pistát. Nosza van bögés, ordítás.

Ha az anya hallja meg előbb.

Felkapja a síró gyereket. Beviszi a szobába Csitítja, juhásztatja!

— Hol fáj kedves Pistikám, hol ütötte meg az a rossz Gyurka. Gyere, hadd csókolom meg. Nézd itt van ez a piros alma. Guri, Guri nézd csak hogy gurul. Most te is gurítsd. No ne sirj már. Majd adunk annak a rossz Gyurkának!

És nyájas, édes biztatással, csókkal és hittel nagynehezen megtudja békíteni a kis kedvest. Jó idő telik el, míg újra nevet jószántából.

Ha az apa hallja meg előbb.

Kirohan Ki bántott Pistike? Az a rossz Gyurka? Gyere csak te gonosz. Megkapja a Gyurkát és jól megrakja, hogy az elkezd ordítani.

— No most már gyere be Pistike. És Pista megfogja az apja kezét. Egy pillanat alatt el van felejtve a sérelem. Dehogy érzí már az ütést. Mikorra beértek a szobába, már mosolyog és nevetve beszél el az anyjának:

— Be jót kapott a Gyurka.

A bosszu édesebb az anya csókjánál is.

Péter Pál.

tü szabályozás élet újabb és szabályozás hogy t ő b tesz. —

A mezei vármegyeyi mának me helyet fogzöld asztal

Osme tevékenység laltak el a a vármegye ködében, zőgazdaság re a jogfo vényhatósá kinthetők méltó jogu

(Gond

Okos

elláttak be kel bíró c csak a mik is midőn k

A hir kekbe fogl szörnyűköd lyiktől oval

A ma dással is — kat, mert l tudott győ az oly köz megrostolv

Hát h tanácsokat, alkalmazko mekeinket

annyi jogos ben, melyel kely mérték

Nagy városában nem lakokr iskola a mi gyermekein

A tan hogy a ta otthon, a c fiukkal s n is az iskolá gatnak, sőt működésérő tudomást.

Tagad zatnak elég melyet a s

Az isl gyermekeke mekek több állósaggal

él. Elvégi cenzurakat kundákat é

Kérdj tató-e ez a lik-e el? Ó dája igazol ártatlan zo jellemét é

Mit es oly nagy v törődik az sors bona szerencsecsi

De há el ne téves lyesh irány Charibdiszo

tonyra ne j szét paesco bus áldozat keseregni

életboldogs

Hát j ban való el

tü szabályozás tárgyává: másrészt a gazdasági élet újabb meg újabb, ma még ismeretlen kérdés szabályozását teszi szükségessé a mellett, hogy több szabályt lassan tárgyalanná tesz.

A mezőgazdasági ügyek tehát jövőre, ha a vármegyei igazgatás a közélet minden kiválmánának megfelelő új szervezetet nyer, meg több helyet fognak elfoglalni a vármegyei autonómia zöld asztalánál.

Ösmerve a törvényhatóságnak 1848 előtti tevékenységét s tudva azt, mily fontos helyet foglaltak el a mezőgazdasággal kapcsolatos ügyek a vármegyéknek önkormányzati és autonóm működésében, bizván mondhatjuk, hogy csak a mezőgazdasági érdekek fokozott ápolásával áll helyre a jogfolytonosság régi és új szervezetű törvényhatóságaink között, csak akkor lesznek tekinthetők ezek állami létünk egykori oszlopai méltó jogutódjainak.

Szülek aggódása.

(Gondolatok a tanév megnyitása alkalmából)

Debreczen, szept. 8.

Okos és tanult egyének, szinte a tulságig elláttak bennünket — iskolába járó gyermekekkel bíró családapákat — jó tanácsokkal nem csak a mikor a mult tanév bevégeződött, de most is midőn küszöbén vagyunk az ujnak.

A hírlapok méter számára közlik a szak cikkekbe foglalt jó tanácsokat s az ember csak szörnyűködik, hogy melyiket fogadja meg s melyikőtől óvakodjék tőle telhetőleg.

A magam részéről néha teljes önmegtartóztatással is — hűségesen elolvasom e jó tanácsokat, mert hiszen a mesebeli tyúk a szemétkben is tudott gyöngyöt találni, hogy ne találjunk hát az oly közleményekben a melyek szakértőktől, megrostolva kerül a nyomdafesték alá.

Hát hiszen mi szülék, be is vesszük a jó tanácsokat, igyekszünk a vett utasításokhoz kellően alkalmazkodni s még is remegve bocsátjuk gyermekeinket az iskola emléjére, mert ezer és mindannyi jogosult aggodalom támad szerető szívünkben, melyeket az ész hideg kritikája nagyon csekély mértékben oszlat el.

Nagy a mi aggodásunk, nekünk az iskola városában bent lakóknak ép úgy, mint a bent nem lakóknak — hogy nem rombolja-e le az iskola a mit mi otthon építünk szerető aggodással gyermekeink fogékony szívében?

A tanár urak gyakran szeretik hangoztatni, hogy a tanítás sikerét az teszi tönkre, hogy otthon, a családi körben mit sem gondolnak a fiukkal s nem csak taníttatásukat, de nevelésüket is az iskolára bízzák, melyet aztán nem támogatnak, sőt megnehezítik azzal, hogy az iskola működéséről egyáltalában nem vesznek semmi tudomást.

Tagadhatatlan, hogy van az efféle nyilatkozatnak elég jogosultsága, de van a másiknak is, melyet a szülék hangoztatnak.

Az iskola nem ellenőrizi eléggé a serdülő gyermekeket, azokat a fiukat, a kik nem gyermekek többé, de messze vannak attól, hogy önállósággal megbízható ifjak legyenek.

Az iskolában minden tanár tantárgyának él. Elvégzi az órákra felosztott tananyagot, tart cenzurákat, osztogatja a mértelen számú szekundákat és nincs tovább.

Kérdjük egész tisztelettel elég megnyugtató-e ez arra, hogy a gyermek-ifju nem romlik-e el? Óh, mert a mindennapi élet ezer példája igazolja, hogy a szülék szép reményeinek ártatlan zománczat az iskolai élet lehorzsolja, jellemét érdessé teszi.

Mit csinál a tanuló az iskolán kívül, egy oly nagy városban is, mint pl. Debreczen, ki törődik azzal. Mindenki sorsára van bízva (szja! sors bona nihil aliud) s menjen arra, a merre szerencsecsillagát véli ragyogni.

De hát ki teszi lelkebe az iránytűt, hogy el ne téveszse? Soha el ne téveszse a legheylesb irányt, hogy gyöngye sajkáját a Scyllák és Charibdiszok közt bizton evezhesse, hogy zátonyra ne jusson, melyen a gyöngye sajka szerteszét pacskolódik, örvénybe temetve a hajóst, a bus áldozatot, vagy ha ez nem leendő, ott marad keseregni szétzuzott sajkája — jövője, pályája, életboldogsága — romjain vigasztaltnul.

Hát jól, ám legyen az iránytű helyes irányban való elhelyezése a családi nevelés szent fel-

adata, nem kötelessége-e az iskolának azon buzgólkodni, hogy ez az iránytű ne csináljon eltéréseket, hogy a mikor a családi kör nem gyakorolhatja rá delejes befolyását, mégis csak a helyes irányban maradjon bármily körülmények között.

Ki az oka, ha az érzékeny gyermek megbukva egy elméjére nehéz tantárgyból, öngyilkossá lesz? Ki az oka, ha a bárdolatlan, daczos jellemű és kedélyű ifjak társaságába került gyermek-ifju jellemében nem erősül, de elromlik; ha lép a korhely, a bűnös élet mámoros ködtől borított ösvényére; ha elzúllik, ha korán kiég szívének minden nemes érzete, ha a szülei házhoz nem egy hozzáfűzött reményeket beváltó s életviharakkal dacolni tudó ifju, de egy hitetlen, kicsapongó, bukott egzisztencia kerül.

Távol van tőlünk, hogy vádoljuk egészen az iskolát, ha az utóbbi történik, pedig sokszor történik; ámde ha a sikeres eredmény esetén annak országrésze őt illeti meg, akkor esdve kérjük az iskolát és cselekvő közegeit, hogy lelkők nemes hevével küzdjenek azon, hogy az ifjak ne csak tanuljanak, de el se kallódjanak.

Szomorú dolgokat olvastunk a mult iskolai évben arról, hogy milyen a debreczeni tanulói élet, maguk a tanár urak látták szükségesnek reformálását s ha ez meg nem történt, mint más városokban sem történt jobb állapotok előidézésére semmi, nem méltó-e a szülék igaz aggodása?

Erős ellenőrzését kérjük a tanulók életének s ha az iskola erre is kiterjeszti alyai bölcs figyelmét, ha szerető szívének egész melegével védi növendékei lelki világát, akkor kevesebb lesz a szülei bánat és több a családi öröm.

—o—n—.

Különtélek.

* **Az ok.** Bácsmegeye Bikity helységéből megírják egy bánatos hangu levélben, hogy mi keserítette el a 23. ezrednek azt a közlegényét, Fabikót, a ki a mult hónap vége felé szíven lötte magát Dunaföldváron. A szegény fiut, mondja a levél, mód nélkül elgyötörte a gyaloglás s e mellett erős bélhurutja is volt. Kétszer is kérte, hogy engedjenek neki pihenőt, de mind a kétszer durván elutasították. Hát ezért járatta át a szívét a Mannlicher-golyóval. Szülői csak a bajtársaknak hazaküldött leveleiből tudták meg gyászos halálát. Az ezred parancsnoksága maig se ériesítette őket a boldogtalan fiu öngyilkosságáról, pedig már két hét telt el azóta. Ugy temették el megsiratatlanul, a szülők és testvérek tudta nélkül, mintha senkije se volna a világon.

* **A „Narodnie Noviny“ levélírója.** Nagy feltűnést keltettek országszerte azok a levelek, a melyeket a turóc-szentmártoni Narodnie Noviny című pánszláv lap világgá bocsátott a Hódmezővásárhelyen nevelt tót gyermekekről. A vizsgálat kiderítette, hogy a levelek hazugsággal voltak tele, minek következtében Kürthy Lajos lipótmegyei főispán vizsgálatot rendelt el, hogy kiderüljön, ki írta a rágalmazó leveleket. Mint lipót-szentmiklósi levelezőnk írja, a vizsgálatból az tűnt ki, hogy a levelek írója Gebauer Iuzsnai postamester. A főispán jelentést tett erről a pozsonyi postaigazgatónak, a mely a levélhamisító postamestert már fel is függesztette — állásától.

* **A csendőrfegyver áldozata.** Csanádmegyei Nagy-Lakon tegnap véres összeütközés történt a csendőrőrsjárat és Onya Maksza odaváló lakos között. A rövid hír csak azt jelenti, hogy az egyik csendőr kénytelen volt fegyverrel megtámadni a vakmerő elszánt embert, a ki tettelegesen ellenszegült. A csendőr kilötte fegyverét és az ellenszegülő ember halva rogyott össze. Még az foglaltatik a rövid jelentésben, hogy a csendőrfegyver által leterített ember rosvott életű volt. A szegedi csendőrpáncsnokság részéről, a hova szintén jelentés érkezett, azonnal megtették az intézkedést a vizsgálat megejtésére.

* **Ahol nem kell óvoda.** Jász-Árokszállás legutóbbi közgyűlése, a jövő évi költségvetésből törülte az óvoda segélyezésére fölvetett 150 frtot s lehetlenné tette az óvoda fennmaradását éppen az óvodai törvény végrehajtásának küszöbén. Az indítványozás gyűlöletes szerepét a közgyam Farkas József vette magára, a ki nagy elő-

szertettel csinálja a közgyűlési „viháros jeleneteket.“

* **Hóesés.** Az afrikai hóesést az Alpesebben egyszerre hóesés váltotta fel. Gasteinban tegnap menydörgés és villámlás közt havazott s az utakat több centiméternyi hó borította el. — Ugyancsak havazást jelentenek Auszeéből, Ischlből, Bischofshofenből, — Reichenhattból s Wörgülből, — Ischben 25 fokról egyszerre 4 fokra esett a hőmérsék.

* **Tamási Józsefet,** a népszínház volt jeles művészt, tegnap Ujpesten a kolosszeum közepében másodszer is szélhűdés érte, mely attól lehet tartani, végzetes lesz reá nézve. Egy szivartózsdeben rogyott össze szó nélkül s eszméletlen állapotban szállították Deák-utcai lakására. A megjelent dr. Lichtmann Henrik és Kovács dr. rendőrorvos megvizsgálták a beteget s mind a ketten konstatálták, hogy a beteg művész életben maradásához nincsen remény. Tamássy különben a legutolsó napokban még jól érezte magát. Mindennap megtette rendes sétáját a palotai erdő s a lóvasuti állomás felé s déután is hosszabó sétát tett. megpihenni bért az Ertl vendéglőbe, ahol Horvát Vincze népszínházi taggal és Kőszeghy Géza zeneszerzővel szokot időzgetni. Estefelé neje és Józsi fia mindig eljöttek érte s hazakisérték. Ez volt mindennapi programja egy fél év óta, csak négy héttel ezelőtt utazott Feketehegyre, de a zord időjárás miatt hamar visszatért óvi körébe. Tegnapelőtt még büszkén mesélte barátainak, hogy Józsi fiát, akit rendkívül szeretett, beíratta a negyedik realiskolába. Nagy örömmel vette, ha a sajtó megemlékezett róla s legutóbb a „Fővárosi Lapok“-nak egy tárczája, mely vele foglalkozott, könnyekig meghatotta.

Az asszonyok erénye.

Oh uraim! Mióta én Edithet ismerem, halottam őt az erényről elmélkedni, — azóta van csak helyes fogalmam a — valódi erényről.

Edith férje egy izben valahol a délvidéken utazgatott. Hivatalos küldetésben járt, nem volt kilátás rá, hogy egyhamar visszatérjen. Ugy hiszem, valami nagy kincstári birtokot mért föl, mert mérnök volt.

Szóval távol volt s Edithre nem ügyelt föl senki.

Azaz, hogy ő maga legjobban kgyelt magára s nyakig beburkolódzott az erény palástjába.

Hanem persze egynemely makacs kételkedő roppantul reménykedni kezdett, mikor Edith férjének távolléte nyilvánvalóvá lett.

Azok, a kik az erényt csak piktus maskálszának tartják s azt hiszik, hogy csak az az asszony nem bukik el, a kinek — nincs alkalmára.

Ezek közé tartozott Ficsi ur is, a ki tán még soha sem talált ellenállásra az asszonyoknál, a ki pompásan ki tudott lesni minden alkalmat s a kinek lehető legselejtebb fogalmai voltak az erényről.

És ez a jó ur egy napon minden előzetes bejelentés és hívás nélkül egyszerre csak megjelent Edithnél.

Az asszonyka budoárjában ült, vékonyka, sok helyen nyitott pongyolában s roppant zavarba jött a kopogtatás hallatára.

Alig volt ideje kissé rendbeszedni magát s elrejtteni a szobában egyet-mást, midőn mar megnyitott az ajtó s berontott azon Ficsi ur, egy ellenállhatatlan pepita nadrágban s hódító mosolylyal az ajkán.

No, hanem ez a jó ur megjárta! Fél percz múlva már megfagyott ajkán a mosoly.

Edith összeranzolt homlokkal fogadta és szeméi villámokat szórtak s kezecskét sem engedte megésokolni.

E helyett hidegen, komoran szólt hozzá: — Kiván valamit, uram.

Ficsi urat zavarba hozta a kérdés. Mit feleljen erre? Legjobb lesz gondolta, ha kitérőleg felel, azzal a szóval, a mivel már annyi csatát nyert meg s melyet az asszonyok olyan örömezt hallanak.

Ezt felelte tehát: — Szeretem! — s térdre borult. Az asszonyka azonban felugrott, mint a kit

egy vipera csipett meg. Maga elé terjesztett karjaival olyan volt, mint egy haragvó istennő.

Ajkai remegtek a felindulástól, a midőn beszélni kezdett:

— Nem tudom, uram, hogy ki bátorította őnt fel arra, hogy engem akkor, mikor férjem nincs hon, megrohanjon és megsértsen. Nem tudom, minő vakmerőség szállta meg őnt, hogy így merjen hozzám beszélni... Bátorítottam én valaha őnt...? Mosolyogtam, kacintottam csak valaha önre? Azt hiszi tán, hogy én is ama nők közé tartozom, a kikkel önnek olyan sok dolga van? Akikben sem erény, sem tisztesség, sem becsület, sem hitvestársi ragaszkodás nincs? Ah, ön az egyszer nagyon megtévedt! En ismerem kötelességemet s nem térek le az erény útjáról soha!

... Én szeretem férjemet s nincs szükségem léha udvarlókra, a kiktől irtózom! Ha ön eddig még nem találta fel az erényt, lelje fel azt most — bennem! Tudja meg, hogy nem minden nő egyforma!... Tanuljon ebből az esetből, gondolkodjék rajta és most, kérem — távozzék!...

Ah, uraim, mikor én ezt az ablakfüggönyök mögül — ahova Ficsi ur elől hirtelen el kellett rejtőznöm (nehogy meglásson) — láttam és hallottam, a mikor megcsodálhattam Edith királynői természetét és Ficsi ur elkéseredett ábrázatát — hirtelen roppant tisztelet fogott el a valódi erény iránt s ez idő óta szentül meg vagyok róla győződve, hogy ez valóban létezik.

Régi mese.

A szép asszony csalatkozott. Azaz nem; csakhogy az esti csók nem kelt többé, mint az-élti, boldog álmokat, a reggeli pedig felriasztja őt, mielőtt aludva még ingerlő mosolyra vonná ajkait egy — másikért, mely oly hideg.

De csoda e ez majd két év után?

A szoba mennyezetéről alácsüngő Amor gunyosan vonogtatja vállait a bájos asszonyka szenvedő tekintetére vigaszul.

— Sorsának asszonyom nem én vagyok oka! — mintha mondaná.

Hogyan?

Igen, a kecses asszony, mint sok annyi más, nem nagy szerelemből boldogítja az urát, hanem mert hű akar maradni, — azért — követelő...

Hát a férj?

Ez a különben is hideg ember a már „megelégt” ferjek szokását követi: hidegen mosolyogni a feleség bohókázását felett.

— Okosan! — csattogott a kis menyecske haragtól izgatottan és nagyot dobantott picziny lábaival. Már ajkán lebegett: „Én is úgy teszek!” azonban félték lelke mégis visszatartá kimondani felhevült esze gondolatát. — Még tűrni fog tehát...

Szokott kedvességével már elég fennről ragyogott le a nap mikor felébredt. Első tekintete férje nyughelyére esett, mely üres volt.

— Ah! — tört elő a fájó sóhaj — elment, annélkül, hogy csak csókjával is emlékéit hagyta volna hátra. — Jó! — maga akarta, hogy megfeledekzem róla — beszélt tovább s szeme haragos villámain a fájdalom könnyeseppjeit törték meg.

... Ezután a boldog jövőt tervezgető, kalandos, izgató gondolatok szállták meg agyát s ezek hatása alatt újra álomba szenderült.

Pajkos mosolyok játszadoztak ajkain, ajkára rózsákat szórt el a hév, a csipkék gyorsan emelkedtek keblén, tagjait ideges rängás futotta át... Mind bizonyosság, hogy képzelete boldogabbá teszi őt, mint a való.

... A háló szoba melletti teremben halk léptek nesze támadt. — Talán csak nem gaz bitorló átkos léptei?... Csendesesen feltáru az ajtó s a küszöbön megjelenik a — férj.

Férfias higgadt arc; szemei — mélyre szállt tüzet sejdítenek.

Bucszó szándékkal tért haza, mert „hivatalból” el kell utaznia.

A komoly ember egy percze meghökent. Istennő hajlékába véli, hogy tévedett, mikor ez épp napsugárban fűrészi bajait... De hisz az az ő neje!

Az asszonyka álma boldogabb lehet, mert

mosolya csábosabb, ajka meg mintha csókot esdene, selymes karjai pedig ölelésre készülnek fonódni.

Kiben van ellenállani erő?!... Ezernyi forró csók kergeti szét ajkáról a mosolyt...

Az asszonyka felrezzent de látva álmát megvalósulva — férje által, büntelen tehát, meglepve, bár örömtelt „ah!” hagyja el ajkait.

Azután százszorosan viszonzta a csókokat, hó karjaival pihegő keblére vont a férjét, úgy hogy a napsugárkák a hűtlen gondolatokkal együtt ijedten rebbentek el.

NAPI HIREK.

Határidő naptár

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepegyesnapon d. u. 6 órakor a Margit-fürdőben.

Múzeum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10-től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, aug. 1-ig zárva.

A kir. itélő tábla hivatalos órái d. e. 8-12-ig, é. u. 2-5 óráig. — Az igtató, kiadó hivatal és az iratté nyitva d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnap és ünnepnap d. e. 10-11 óra közt.

Szeptember 11. A debreczeni munkás dalgyűléslet zászlófelavatási ünnepélye a Margit-fürdőben.

Szept. 18. A debreczeni termény- és áruaktár részvénytársaság közgyűlése a városháza nagytanácstermében.

— Megyei költségvetés az 1893-ik évre.

Hajdu-vármegye közigazgatási s árvászéki szükségleteinek fedezésére előirányzott költségvetését Budapesti Ödön megyei főszámvevő már össze állította s adatai a következők. Tisztviselői fizetésére előirányzott költség 30710 frt. Tisztviselői mellékjárulékaik 7720 frt. Szolga személyzet fizetésére 2910 frt. Szolga személyzet járulékaikra (fegyver, ruha, lakbér) 1356 frt. Hivatali helyiségek bérléteire 300 frt. Irodaiszükséglet (Butorzat, irodai felszerelések; fa, fűtés világítás 5580 frt. Utiköltségek, napidíjak 500 frt. Épület fenntartására, biztosításokra 164 frt. Előre nem látható kiadásokra 300 frt. Tartalékalapra 80 frt. Az összes kiadások 49990 frtot tesznek ki. A fedezet ugyanannyi.

— Kisasszony napja. A naptár a mai napra teszi a kisasszony napját, a néphagyomány romantikus napját. Ezen a napon tartják a költőzködő madarak, de különösen a fecskék melegebb tájra való vándorlásukat. Ezen a napon utaznak el tőlünk nagy karavánokban a fehér bugyogós, aczélkék frakkos fecskék, hirdető, hogy vége a nyárnak s lépten-nyomon közeledik a természet haldoklása.

— A kereskedelmi akadémián f. hó 19-én veszik kezdetüket az érettségi vizsgálatok, illetve írásbeliek.

— Tisza Kálmán jubileumi ünnepélye méltó befejezést nyert. Alig fejeződött be a tegnapi szép ünnepély az országos jelentőségűvé vált diszebedet követő társas vacsorával, a mely daczára annak, hogy a távoli vendégek siettek elutazni és így a résztvevők száma nagyon lecsökkent, az ünnepeltnek megjelenése által jelentőségteljessé vált, a mennyiben az ünnepelt meghatóan fejezte ki ott köszönetét a megjelent egyházkerületi küldöttek s a lovas bandériumot alkotott komáromi gazdákkal szemben. De emelte az estélynek jelentőségét az ott elhangzott felkösöntők érdekessége. Kiss Arontisz ántuli ref. püspök remek beszédében köszöntötte fel az ünnepélyt rendező komáromi egyházat és annak főgondnokát, Verbay István somogyi e. m. képviselő pedig visszapillantást vetve a komáromi izr. rabbinak a templomi ünnepélyen elhangzott remek

szónoki üdvözlésére, kiváló lelkesezéssel, nagytetszést keltve emelte poharát a magyar zsidóság jólétére, a mely pohárköszöntő elhangzása után a komáromi egyház főgondnoka ismételve emelt poharat a magyar hazafias zsidóságért és különösen is a komáromi művelt izr. hitközség tagjaiért és azoknak igazán szabadelvű jales rabbijáért. — Tuba János orszgy. képviselő pedig általában a magyar róm. kath. szabadelvű honpolgárok egészségére üritette poharát. — Az egyházkerületi gyűlés megnyitása előtt leleplezték a főgondnoknak, a komáromi ev. ref. egyház által erre az alkalomra beszerzett, kitűnően talált olajfestésű arcképét és Kacz Lajos városi tanácsos sikerült beszéde után a főgondnok röviden megköszönte a komáromi egyház szives megemlékezését. — A Tisza Kálmánhoz tegnap érkezett üdvözlő sürgönyök közt volt Wekerle miniszteré is, mely így hangzott: „Személyesen meg nem jelenhetvén, Méltóságodat vagyok bátor kérni, legyen szives nevemben is tolmácsolni azt a mély tiszteletet, melylyel Tisza Kálmánnak nemcsak a politikai téren, hanem az egyházi ügyek körül is szerzett hervadhatatlan érdemei iránt viseltetem. Wekerle.”

— A debreczeni dalgyűlésnek nemrég tartott országos dalversenyen kivívott győzelmének hirdetője, a verseny alkalmával második díjnyert, a budapesti hölgyek ajándékát képező ezüst serleg a főtéren van kitéve a nagy közönség szemléletére. A piacon Gyenes Lajosnak a városháza alatti üzletében, a kirakatban szemlélhető meg a gyönyörű kivitelű, szép művű ezüst serleg.

— Érettségi vizsgálatok eredménye. A főiskolában tegnap délután értek véget az érettségi vizsgálatok. Az idén összesen 9-en jelentkeztek érettségi vizsgálatokra, kik az írásbelin át is mentek szerencsésen mindannyian; de a szóbeli vizsgálatokon 2 egész évre, 4 pedig egy-egy tantárgyból decemberre visszautasított. A pótérettségi vizsgálatok kedden délután tartattak, melyen szerencsésen keresztül mentek a jelentkezők.

— Névváltoztatás. A belügyminisztérium engedélyével, kiskoru Fried Kálmán „Békes”-re, Elkán Károly debreczeni lakos „Kovács”-ra változtatták meg vezetékneveiket.

— Őszi közgyűlés a megyénél. Az ez idei őszi közgyűlés a megyén f. hó 23-án fog megtartani. Ekkor fog a közgyűlés elé terjesztetni az 1893-dik évre szóló megyei költségvetés is.

— Jogászok önképző köre. A jogakadémia hallgatói között mozgalom indult meg egy „jogakadémiai hallgatók önképző köre” létesítése végett, mely ugyan ez ideig nem volt Debreczenben, de annak felállítása a jogászai képzettség fejlesztése, a jogi nézetek tisztázása érdekében, már régen megbeszélés és vita tárgyát képezte a joghallgató fiatalok közt. Az idei tanév kezdetén Szűcs Géza III. éves joghallgató felhívást intéz a jogászsághoz, hogy alakítsák meg az együletet.

— A színházi bizottság ma délelőtt tartotta meg folytatólagos ülését, Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester elnöklete alatt, a városháza nagytanácstermében. — A bizottság tagjai közül jelen vannak: Boczkó Sámuel, Dr. Kola János, Komlóssy Dezső, Sestina Lajos, Csanak József, Berger Henrik, Nemes Kálmán és Zöld Mihály, ki utóbbi az ülés jegyzőkönyvét is vezeti. — A tárgyalás megkezdése előtt Boczkó bejelenté, hogy a Rónaszékiről mondott, lapunkban hozott véleményében az értelmetlen és hanyag jelzőket nem használta, hanem egyszerűen azt, hogy a művezető különös előszeretettel kultiválta az ósdi német férczműveket. A tavasszal bemutatkozott Angyal Ilkát és Tompa Kálmánt is szivesebben látta volna más szerepekben. — Zöld Mihály felolvassa a folyó év ápril

24-én tartott... melyben a... a hiányzó... jék, Ráter... melyben az... személyes f... az általa u... zottság nem... gos igények... igazgat... az eset... gosítás... lapok j... üléster... szolítja... zottsági tag... kéri a... az üléster... szédter... gató a fölvi... viselői erre... ülésben adt... Szilágy... az már hat... alatt működ... az alt-szere... szerződve... Czéla és L... A hős-anya... székine... előadta to... szerepekre... kiváló ily... mindeket... domás u... igazgatót, h... dig előzetes... galására B... és Zöld... küldte ki... Minden hely... mi alapos... dolgokat z... A sajtó a d... egyszerű föl... nos működé... benső házi... bizottság er... azért is ren... határozatot... selőine... megjele... hetőnek... tartja.

— Ért... lemügyi m... a Hajduvárn... Ladány... hó 22-ére e... sen f. évi s... miről a nag... — Val... gyén, melyn... megtartandó... — Fel... imént eltávo... del Adolfnál... zetéssé válh... nagy piaczié... eltavoztak és... tüzet gyujto... tüzrakas, eg... kemenceze sz... vesztette el... telen keze ü... tüzet. A viz... tartotta és k... husz darab... elhelyezve. A... bant, 14 dar... — Szö... ezen az utó...

1892/261

3-4. lap a hírg. híj

24-én tartott bizottsági ülés jegyzőkönyvét, — melyben a bizottság utasítja a szinigazgatót, hogy a hiányzó szerepkörök betöltése iránt gondoskodjék, Rátér a tegnapielőtt tartott bizottsági ülésre, melyben az határozatott, hogy a szinigazgatótól személyes fölvilágosítás kéressék az iránt, hogy az általa ujonnan szerződött tagok, kiket a bizottság nem ismer, mennyire felelnek meg a jogos igényeknek. — Leszkay András szinigazgató bejelenti, hogy ő csak abban az esetben adja meg a fölvilágosításokat, ha a bizottsága hírlapok jelenlevő képviselőit az ülésteremből való távozásra felszólítja. Elnöklő polgármester tehát, a bizottsági tagokkal való tanácskozás után fölkeri a hírlapok képviselőit, hogy az ülésteremből vonuljanak a szomszédterembe, arra az időre, míg az igazgató a fölvilágosításokat megadja. A sajtó képviselői erre távoztak és Leszkay András zárt ülésben adta elő fölvilágosításait. — A hősnőre: Szilágyi Bertara vonatkozólag előadja, hogy az már hat éves színésznő, ki Szilágyiné név alatt működött, karban és mint magánszereplő; az alt-szerepekre ugyan Pártos Etel van szerződve, de egyes alt-parthiekat V. Margó Czélia és Locsarekné is énekelni fognak. A hős-anyák szerepeit Szilágyi és Rónaszékine fogják játszani. Jelentése folyamán előadta továbbá az igazgató, hogy bass-buffó szerepekre tárgyalásokat folytat a vidék egyik kiváló ily karakterű színészevel. A bizottság mindezeket megnagyvással vette tudomásul. A bizottság szóval is utasította az igazgatót, hogy a havi munkaprogrammot mindig előzetesen mutassa be és ezeknek felülvizsgálására Boczkó Sámuel, Komlóssy Dezso és Zöld Mihály tagokból álló albizottságot küldte ki. A bizottság ülése ezzel véget ért. — Minden helyes már, csak azt nem értjük, hogy mi alapos oka volt a bizottságnak ezeket a dolgokat zárt ülésben tárgyalni. — A sajtó a diskret személyes természetű ügyeket egyszerű fölkerésre is, nem közli; mi a nyilvános működéssel foglalkozunk és nem egyszer mind benső házi és személyi ügyekkel, hogy a színházi bizottság ennek teljes tudatával van, már csak azért is reméljük, mert a mai ülés még azt a határozatot is hozta, hogy a sajtó képviselőinek a bizottság ülésein való megjelenését nemcsak megengedhetőnek, hanem kívánatosnak is tartja.

— **Értesítés.** A nagyméltóságú kereskedelmiügyi miniszter ur megengedte, hogy a Hajdúvármegye területéhez tartozó Püspök-Ladánykőz ségben a f. évi szeptember hó 22-ére eső országos vásár ez évben kivételesen f. évi szeptember hó 15-én tartassék meg, miről a nagy közönség ezennel értesítettik.

— **Választmányi ülés** tartatott ma a megyén, melynek tárgyat képezte a f. hó 23-ikán megtartandó őszi közgyűlés is.

— **Felrobbant töltények.** A Nagyváradról imént eltávozott honvédek közül azok, akik Mandel Adolfnál voltak elszállásolva, könnyen végzetessé válható dolgot cselekedtek. Mikor Mandel nagy piacztéri házából a honvédek pár nap előtt eltávoztak és Székelyhidra mentek, a házmesterné tüzet gyújtott a kemenczébe. Alig lángolt fel a tűzrakas, egyszerre óriási detonáció mellett a kemence szétrobbant. A megrémült asszony nem vesztette el egészen lélekjelenlétét, hanem a hirtelen keze ügyébe akadt kanta vízzel leöntötte a tüzet. A vizsgálatot a rendőrség azonnal megtartotta és kint, hogy a kemence tapasza közé husz darab katonafegyverbe való töltény volt elhelyezve. A töltények közül 6 darab szétrobbant, 14 darab azonban szerencsére épen maradt.

— **Szülő gazdák figyelmébe.** A rendőrség ezen az uton is tudatja a közönséggel, hogy a

borfogyatkozás kedvezményeire vonatkozólag ajánlataikat e hó 15-ikéig multhatatlanul jelentsék be, mert az ez ellen vétők, az illetékes hivatalok által szigoruan megfognak büntettetni.

— **Galicziai zsidó Debreczenben.** Egy Kaufmann Sámuel nevű vendége volt ma az I. ker. kapitányságnak, a ki Galiciából vetődött ide mihozzánk s könyöradományokat gyűjtött. Az öreg zsidó, kinél rengeteg mennyiségű félkrajczárosok voltak, olyan kihalhatatlan büzt terjesztett megjelenésével a rendőri hivatalban. hogy utánna az egész hivatalt dezinficiálni kellett. Azoknak, kik ott jártak feltűnt a nagymennyiségű vörös karbolpor, mely erős illattal töltötte meg a hivatal levegőjét. Az atyafit különben eltolonczolták hazájába.

— **Nők az alkotmányban.** A biharmegyei nőegylet évi közgyűlésén az óriási zivatar daczára, sok hölgy jelent meg. Ott voltak egyesület diszelnöke Tisza Kálmánné, Ritoók Zsigmondné, Frater Béláné, Schwartz Jababné, Sal Ferenczné, Lakatos Károlyné és még számos előkelő egyesületi tag. Az érdekeltséget okozta az a hír, hogy Gerliczy Elixné elnök újra szőnyegre akarja hozni az apácákérdést. Mint-hogy az apácák alkalmazása az egyesület által fenntartott „Erzsébet” árvaházban csak az alapszabályok módosítása mellett történhetik, a közgyűlés e tárgyban szept. 25-ére rendkívüli közgyűlés megtartását határozta el. A számvizsgáló bizottság jelentését, valamint az előterjesztett ügyrend szabályzatot Tisza Kálmánné módosításával elfogadták. A tagok száma 250-nel szaporodott. — Titkos szavazással megválasztották választmánytaggá Elek Gusztávnét védhölgyekül Barry I. nét és Gavrik Lászlónét, pénztárosul Mezey Mihályt. Tisza Kálmánné értesítette a közgyűlést, hogy a diszelnökségről lemond, minthogy sem hatása, sem működés-köre nincs, mint alapító tag azonban ezentul is szívesesen és készséggel kíván résztvenni az egyesület tevékenységében. A közgyűlés ez utóbbit kijelentést egyhangu éljenzéssel fogadta, a diszelnöki állásról való lemondását azonban nem vette tudomásul s reméli, hogy e szándékától el fog állani.

— **Debreczeni lány dicsősége Budapesten.** Hirsch Jenny, kinek szép csengésű alt-hangjában többször volt alkaima gyönyörködni a debreczeni közönségnek, Budapestre ment az operaiskolába. Miután ott próbát tett az opera iskola tanárai előtt; Passy Cornet Adél és Pauli R. előnyösen nyilatkozott hangjáról. Ma gr. Zichy Géza intendáns előtt fog énekelni.

— **A lutriper című udonságunkra** vonatkozólag Katz Jakab lotto gyűjtő fölkerésére kijelentjük, hogy a betét és a számoknak a reskontóra való téves vezetése nem az ő általa kezelt 502. számú lotto-gyűjtődéjében történt.

— **Placzi árak.** Szeptember 8. 1 kilonk ént. Árpakása 16—26 kr. Aszalt szilva boszu. 26 kr. belföldi 26 kr. Aszaltányok 26 kr. Aszaltali dara 18—20 kr. Burgonya 5 kr. Belsőradék 44 kr. Borsó fekete 78 kr. Szepességi borsó 23 kr. szatmári borsó 20 kr. Disznó szir 56 kr. Fokhagyma 16 kr. Czukor, fehér 48 kr. Irosvaj 1 frt 20 kr. Liszt I. rendű 15 kr.; II. rendű 14 kr.; III. r. 13 1/2 kr.; IV. r. 13 kr.; V. r. 12 1/2 kr.; VI. r. 11 kr. Szalonna, sós 56 kr.; sótlan 50 kr. Egy liter köleskása 8 kr. Szepességi lenese 20 kr. Borsó 22 kr. Bab finom 10 kr. Közönséges bab 6 kr. Veres hagyma 5 kr. Kuba kávé 23 kr. Marhazsir 1 frt. 10 kr. Husárák: 1 kiló szalonna 46 kr.; Marhus 46; 52; 54; 56; 58 kr. Borjuhus 54—60 kr. Sertéshus 44—52 kr. Juhhus 36 kr.

— **A hirdetések haszna.** El lehet mondani, hogy az üzleti élet mozgató ereje a hirdetésekben rejlik. El ismerik ezt a szellem emberei, valamint a milliósok és a nagy üzletemberek is. Barnum szerint: „A nyomdafestéket át vezet az ut gazdasághoz”. J. J. Astor maga bevallotta: Gyakori és állandó hirdetések hozták nekem azt a mivel birok. A J. Stewart azt tanácsolta fiának: „Fiam, oly emberekkel csinálj üzleteket, a kik hirdetnek és soha sem fogsz mellette veszíteni!” Franklin Benjamin igen találóan mondta: Hogy tudhatja a világ, hogy valaki valami jóval bir, ha azt

nem hirdeti? Vanderbil, az amevikai milliósok szerint: „A hirdetés az üzletre nézve az, a mi a gőz a gépre nézve a mozgató erő. Legmészebb ment Bonner a hirdetések hasznos voltának elismerésében. „Mindazt — ugymond, — a mivel birok, világhírű nevetem, millióimat, nemcsak egyedül az üzletvezetés reálitásának köszönöm, hanem 99/100-ad részben a hírlaphirdetések hatalmának. Ama meggyőződésre jutottam, hogy manapság a hírlaphirdetések hatalma nélkül egy üzlet se lendülhet föl és nem lehet jövedelmező.

— **Vesztett kutya.** Ma éjjel a rendőrséghez jelentés tétetett, hogy a Várad-utcán a 2007-ik számú házban egy veszett kutya tartózkodik. A rendőrség egy közrendőrt küldött ki a veszett kutya lelövésére, mi megis történt s a veszett kutyát kiszállítottak a sintértelepre. A veszett kutya nem sértett meg senkit s így nincs oka aggodni a házbelleknek.

— **Felhívás.** Révi Nándor ur, kinek költeménykötetete már a jövő héten el fogja hagyni a sajtót, felszólítja előfizetőit, hogy a gyűjtőleveket az összeggel együtt, nevére, a „Debreczen” szerkesztőségébe (Nagyuj-utca) legyenek szívesek beküldeni, hogy a kötet expedíálása haladéktalanul megtörténhessék.

— **Napszám-árak.** Férfi: teljes ellátással egy napra 65 kr., ellátás nélkül 90 kr. — Nő: ellátással 40 kr., ellátás nélkül 60 kr. — Gyermekek: ellátással 30 kr., ellátás nélkül 45 kr.

— **Alföldy Károly,** városunk jeles tanácsbírójának, lapunk mai számában közölt hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

x **A kolera.** A fővárosi tisztí főorvosi hivatalban egymást követik az intézkedések, melyekkel a kolerajárvány behurcolása esetére a fő- és székváros közegészségügyi viszonyainak a legjobb állapotba helyezésével a nagyobb veszedelem elhárítani lehet. A legbiztosabb és leghatásosabb óvszer orvosi tekintélyek állítása szerint a cognac. Ennek bevásárlásakor azonban óvatosságnak kell lenni s csak oly czég gyártmányát elfogadni, melynek jósága el van ismerve. Ily szempontból legjobban ajánljuk gróf Esterházy Géza angealföldi gyártmányát, mely francia módszerint, idegen anyag hozzávegyítése nélkül tiszta borból van készítve, mit eléggé bizonyít az a körülmény, hogy mindazon kiállításokon, melyeken az angealföldi cognacgyár részt vett, a legelső kitüntetések nyerte el. Központi iroda: Budapest, külső váci ut 23.

Ipar és kereskedelem.

— **A milleniumi kiállítás.** Tegnap délelőtt befejezték a milleniumi kiállítás céljára kiszemelt területet megvizsgálását, a Lágymányos terület helyszíni szemléjével. A kiküldött vegyes bizottság csatlakozott Gerloczy Károly h. polgármesternek ama rég nyilvánított nézetéhez, hogy ez idő szerint a főváros területén a milleniumi kiállítás céljaira nincs a Lágymányosnál alkalmasabb hely. A mi a költségeket illeti a hozzávető számítások alapján arra a meggyőződésre jutott a bizottság, hogy Lágymányoson tényleg sokkal nagyobb összegek befektetésére lenne szükség, amde a pénzbeli szükségletet kiegyenlitené az a nagy anyagi és erkölcsi siker, a mely az eddigi elhanyagolt környék föllendülésével járna. A végleges döntés ez ügyben már legközelebb várható.

— **Iparos ifjak országos egyesülete** című alatt egy, az egész országra kiterjedő közmívelődési és szakegyesület alakul a legközelebbi napokban. — Az előkészítő bizottság most készíti az alapszabályokat, a melyek az alakuló közgyűlés elé lesznek terjesztendők. — Ezen egyesület az általános ismereteknek hazafias irányban való terjesztése mellett a tagoknak rendelkezésére fog bocsátani egy olvasó, játszó, társalgó termet, könyvtárt. Lesz az egyesületnek szónoklati, önképző és műkedvelői osztálya, dalárdája, esti tanfolyamai. Az arra érdemes tagokat az egyesület költségén saját szakmájából magasabb kiképzésben fogja részesíteni és a viszonyokhoz mérten önállósítará. Minden évben a tagok közreműködése mellett ipari kiállítást fognak rendezni, jutalmak, kitüntetések szétosztásával. Az egyesület élén egy kormányzó tanács fog állni, kik közéletünk leg-

lantással s félelmes homlokkal Forneri kártyázott.

Még éj van s Via Barbarux szerény nagysága szobájában mély csend honol. A zokogás elhalt, a sapadt férfi, ki az ágy előtt térdelt, már nem tud könnyezni, ajkaira nem jön átokszó. Ugy látszik nyugalom tért lelkébe: lélekzése szabályossá lett, szíve alig halhatóan dobogott, mintha kifáradt volna, a további küzdelemre, mintha a heves küzdelemben minden életterejét elvesztette volna, mindent, mire képes volt megtett volna.

Alszik Fortunató? Nem, szemei tágra nyílnak mereven néznek, s mégse hatolhatnak a mély sötétbe. Égő homlokát jéghideg kezeire szortja, szeretné szét zuzni koponyáját, melyben a gondolat honol, izmos ujjait halantékaira szoritja, hol a vér szabálytalanul lüktet ereiben. Láz dul e föben: néha úgy tetszik neki, mintha sötét felhő borulna fogalmaira s érzelmeire, hogy azok, mint valami álomban, — a semmibe vesznek.

Magányos ifjúságára gondol, talán boldog gyermekkorára s azon elmúlt időnek emlékét is visszaidézi. Ezen idő most bűbajos fénynek tűnik fel előtte, mintha akkor valami csodás országban élt volna, hol nyugalom, napfény, vidámság s boldogság lakozott. Látja anyját, a szegény Signora Carliótát Perugino vagy Ghirlandjo Madonnájához hasonlóan ragyogó trónon ülni a mint nevet, hívja őt s szeretettel nyújtja karjait elébe.

Ugy hiszi, hogy titkos erő viszi magával az égbe, fel a sűrű felhők közé, melyek tejfehéren, mint az opál s a szivárvány minden színeiben csillognak.

E felhők puhák, miat valami pehelypárna, magukon viszik őt, a kimerültet, könnyedén s kéjesen ringatják, melyhez hasonlót még soha sem érzett.

E varázsos légben hol a mell megerőltetés nélkül vehet lélegzetet, lassan-lassan szétfoszlik anyjának kedves alakja az illatos felhőkben, melyek őket környezik. Anyja helyett Fortunato egy jól ismert szempárt lát, ragyogva a szerelemtől, égve a vágytól maga előtt.

Oh! E szemek! Szebbeket s szerelmeseket nem látott soha! Fortunato nem érez semmi mozdulatot, nem tesz reá semmi áron benyomást, hogy élébe megy; úgy érzi, hogy őt egy galamb viszi kiterjesztett szárnyakon messze téreken keresztül s egy pillanat alatt életének két, egymástól távol fekvő korszakát egyesíti. Anyja karjaiból egy elbűvölő leány karjaiba borul s mindez egyetlen, boldogító érzéssé olvad.

Oh, mily kimondhatatlan gyöngédség bol-

dogítja őt e pillanatban! A gyöngéd karok, melyek őt ölelik, oly puhák s illatosak, mintha nem is hűsből s vérből állanának; a szemek remegnek a hosszú pillák alatt s a nevető ajak forró vágyat lehel.

Ezalatt a szelid szellő őt tovább lebegteti s a légies leányalakkal mindég tovább halad a világon át s egyedül szellemileg látszik élni. Szívét dobogni érzi, úgy tűnik fel neki, — mintha messze távolban, ott lent a földön, egy élettelen testet látna, mely hozzá hasonlít, Jobban odanéz, de még mindég ott látja lent szemei előtt a hullát. — Repüljünk tovább, angyalom — mondja társnőjéhez — repüljünk tovább angyalom!

De a szél nem teljesíti ohaját; mindég lassabban s lassabban repül, a leány illatos ajkai közelíti hozzá s égi elragadtatásban behunyja szemeit.

De hirtelen eltűnik az angyal. Fortunato sem nem lebeg tovább, sem nem áll csendesen, hanem esik, esik, esik mindég mélyebben lefelé; teste, mely előbb oly könnyű volt, nehézzé lesz, mindég lejjebb zuhan s még sem jut soha célhoz.

Lélekzete eláll, élete eltűnik. Aiatta tátongó úr van körötte mély sötétség; szédítően, végtelenül zuhan, györcsösen kinyújtja karjait, hogy a rettentő esést megakadályozta, felkiált, de csak hörgést hallat „Segítség! . . . Mentsetek meg! . . . Jaj!” — — — — —

Venturelli előreugrik, félelemmel maga köré néz, érzi, hogy szilárd talajon áll s elégedetten mosolyog. Ő él, nem zuhant le, szilárd talajon E pillanatban nem gondol másra.

(Folyt. köv.)

A kis lottó húzásai.

Prágai 69. 66. 50. 18. 68.
Lemberg 54. 48. 82. 44. 76.

Időseknek nevsora.

Bika szálloda.

Fried Ignác kereskedő Halas, — Mandl Manó Bpest. — Pffilip Ede kereskedő Bpest. — Reszler Adolf Zilah, — Kiss J. kereskedő Miskolcz, — Braun kereskedő Bécs, — Donner gyáros L.-S.-t-Miklós, — Weinberger kereskedő Bpest, — Hubert kereskedő Bpest, — Weisz M. kereskedő Bpest, —

Angol királynő szálloda.

Lénárt János Léta, — Spett Jenőné Ér-Keserű, — Szőke József Mánd, — Velles Adolf Bécs, — Készler József Bécs, — Karácsonyi N. Bpest, —

„Frohnerszálloda”

Sternberg utazó Bécs, — Massa utazó Bécs, — Kurlander utazó Bécs, — Pallay Vincze hivatalnok Kolozsvár, — Rozenthal utazó Bpest, — Peteri Farka utazó Bpest, — Klein Adolf Ujfalu, — Paul Mor utazó Bpest, — Goldglanz Ignác Szilagy-Somlyó, — Streckler utazó Bpest, — Nagy Lajos Déványa, — Lieberman kereskedő Tasnád, — Grösz Diószeg, —

MENETREND.

1892. május hó 1-től.

(Egységes vatuti (zóna) idő szerint.)

Debreczenből indul:

Vonat sz.	Útvonal	Időpont	Idő
1601 gy. v.	Budapest-Nagyvárad felé	reggel	8 ó. 40 p.
1605 sz. "	"	délután	12 ó. 52 p.
1607 " "	"	*) este	10 ó. 31 p.
1641 v. v.	csak Nagyvárad	délután	3 ó. 40 p.
1608 sz. v.	M.-Sziget	délután	3 ó. 24 p.
1610 " "	"	este	7 ó. 45 p.
1606 " "	"	éjjel	3 ó. 09 p.
3411 v. v.	Kassa	reggel	8 ó. 45 p.
3403 sz. v.	"	délután	3 ó. 35 p.
3405 " "	"	este	7 ó. 35 p.
3114 v. v.	B.-Sz.-Mihály felé	máv.-ról reggel	5 ó. 48 p.
" "	" vásártérről	"	6 ó. 04 p.
3112 " "	"	máv.-ról délután	3 ó. 19 p.
" "	" vásártérről	"	3 ó. 33 p.
3212 " "	F.-Abony	máv.-ról reggel	4 ó. 14 p.
" "	" vásártérről	"	4 ó. 32 p.
3214 " "	Ohat-Polgár	máv.-ról délután	5 ó. 10 p.
" "	"	" vásártérről	" 5 ó. 24 p.

Debreczenbe érkezik:

1606 sz. v.	Budapest-Nagyvárad felől	*) éjjel	2 ó. 44 p.
1608 " "	"	délután	3 ó. 09 p.
1602 gy. v.	"	este	7 ó. 09 p.
1642 v. v.	csak Nagyvárad	reggel	7 ó. 42 p.
1609 sz. v.	M.-Sziget	reggel	8 ó. — p.
1605 " "	"	délután	12 ó. 29 p.
1607 " "	"	este	10 ó. 16 p.
3406 " "	Kassa	reggel	8 ó. 7 p.
3404 " "	"	délután	12 ó. 36 p.
3412 v. v.	"	este	7 ó. 20 p.
3111 v. v.	Bsz.-Mihály-felől	vásártérről reggel	8 ó. 3 p.
" "	"	máv.-ra	8 ó. 17 p.
3113 " "	"	vásártérről délut.	5 ó. 46 p.
" "	"	máv.-ra	este 6 ó. 05 p.
3211 " "	F.-Abony	vásártérről délut.	5 ó. 23 p.
" "	"	máv.-ra	6 ó. 37 p.
3214 " "	Polgár és Ohat	vásártérről reggel	8 ó. 12 p.
" "	"	máv.-ra	" 8 ó. 27 p.

Budapestről-Debreczenbe indul:

5061608	személy vonat	reggel	8 óra 25 perczer.
5041602	gyors	délután	2 " 10 "
1606	személy	este	7 " — "

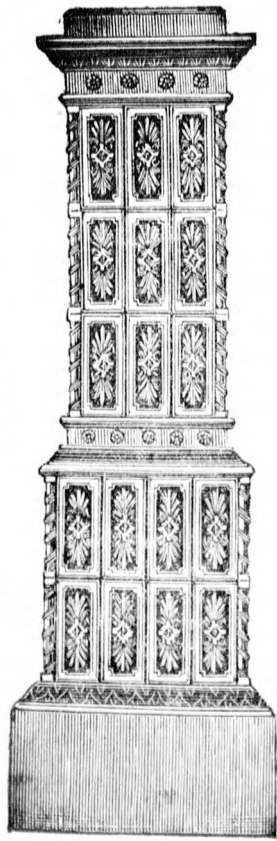
*) Közvetlen vonat M.-Szigetről-Budapestre.

**) Közvetlen vonat Budapestről-M.-Szigetre.

Egy jó családból való
13—14 éves fiú

tanulóul

Félegyházi János (kis-várad-
utca) fűszer üzletében azon-
nal felvétetik. — Ugyanott egy
jégverem kiadó.

LEGNAGYOBB

agyag- és porcellánkályha-raktár

a világhírű

BUDWEISI GYÁRTMÁNYBAN

legolcsóbb árak mellett

TÓTH GYULA

vas nagykereskedőnél,

DEBRECZENBEN,

A VÁROSIÁZA SARKÁN.

Ugyanitt megrendelhető a „CALIGRAF” amerikai írógép.

Árjegyzék ingyen, bérmentve.

